

**EVALUACIJA KVALITETA NOVOG NAČINA STUDIRANJA
NA BIOTEHNIČKOM FAKULTETU U BIHAĆU**

**EVALUATION OF NEW QUALITY MANNERS OF STUDYING AT
BIOTECHNICAL FACULTY IN BIHAĆ**

**Azra Skender, dipl. ing., Jasmina Ibrahimpašić, mr. sc. Suzana Jahić, mr. sc.,
Biotehnički fakultet
Bihać**

REZIME

Bolonjski proces je ozbiljna reforma visokog obrazovanja kojoj su napredne zemlje Evrope, koje su je i pokrenule, predvidjele da će trajati najmanje 10 godina. BiH toj aktivnosti pridružila se u septembru 2003. godine.

Univerzitet u Bihaću, u cilju provedbe Bolonjske deklaracije intenzivno provodi reformu i izmjenu načina studiranja.

Biotehnički fakultet u Bihaću je u akademsku 2006/2007. godinu upisao studente po novom, savremenom modelu studiranja. Izrađeni su novi nastavni planovi i programi na dva odsjeka dodiplomskog studija: Poljoprivredni i Prehrambeni. Poljoprivredni ima četiri smjera: Voćarsko-vinogradarski, Stočarski, Ratarsko – povrtlarski i Organska poljoprivreda. Prehrambeni odsjek ima dva smjera: Prehrambena tehnologija i Zaštita okoliša.

Cilj ovog rada je da se analizira uspješnost provođenja novih planova i programa i novog načina rada sa studentima te tako izvrši interna evaluacija kvaliteta studija u prvom semestru na ovom fakultetu.

Ključne riječi: kvalitet, Bolonjski proces, visoko obrazovanje

ABSTRACT

The Bologna process is a serious reform of the academic education, which has been started by developed countries of Europe. They have foreseen it will last 10 years at least. In September 2003, B&H country joined to this process. In order to carry out the Bologna declaration, University of Bihać has been carrying out this reform and exchange of studying manners. In new academic 2006/2007, the students have been enrolled at University of Bihać according to the new and contemporary studying model. New teaching plans and programmes have been made in two departments of undergraduate studies: Agricultural Department and Department of Food Technology. There are four branches at Agricultural Department: Fruit growing – vineyard, Cattle rising – vegetable growing and Organic agriculture. There are also two branches at Department of Food Technology: Food technology and Environment protection. Main goal of this study is to analyse the implementation efficacy of new plans and programmes at this Faculty, as well as, a new method of working with students in order to do the internal evaluation of studying quality in the first semester.

Key words: quality, Bologna process, academic education

1. UVOD

Visoko obrazovanje svuda u svijetu je praćeno intenzivnim procesom saradnje, mobilnosti nastavnika i studenata, što ga vodi u internacionalizaciju. Kod nas, međutim, visoko obrazovanje podijeljeno je po nacionalnim atarima, svedeno na lokalnu mjeru, beskrajno osiromašeno i, još uvijek, daleko od tzv. evropskog prostora visokog obrazovanja.

Bolonjski proces reforme i harmonizacije visokoškolskog obrazovanja u Evropi odvija se u etapama koje su markirane bijenalnim konferencijama ministara za obrazovanje zemalja potpisnica Bolonjske deklaracije. Ovaj proces započeo je konferencijom u Bologni 1999. i dalje se nastavio preko ministarskih konferencija u pragu 2001. i Berlinu 2003. godine

Država Bosna i Hercegovina potpisala je Bolonjsku deklaraciju (u septembru 2003.) i Lisabonsku konvenciju u junu 2003.), garantirajući na taj način da će intenzivno prihvaćati norme Bolonjskog procesa i da će intenzivno raditi u pravcu procesa priznavanja evropskih diploma. Kakav je sadržaj bolonjske reforme? Prije svega, ona u centar zbivanja na univerzitetu postavlja studente, za razliku od ovoga koji imamo i kojem su u centru nastavnici. Sve što se dešava na univerzitetu, prema bolonjskoj reformi, treba biti u službi procesa učenja - studiranja [1].

Univerzitet u Bihaću osnovan je 1998. godine i ima 7 članica: 5 fakulteta i 2 više škole. U akademskoj 2006./2007. godini, članice Bihaćkog univerziteta, a među njima je i Biotehnički fakultet, započele su sa primjenom Bolonjske deklaracije. Biotehnički fakultet je po starom načinu organizacije imao dva odsjeka: Poljoprivredni sa samo jednim smjerom i to Opštim i Prehrambeni odsjek sa, takođe jednim smjerom: Prehrambena tehnologija. Studij je trajao osam semestara, tj. 4 školske godine. Po novom načinu organizacije fakultet ima dva odsjeka ali sa više usmjerenja. Poljoprivredni odsjek sada ima četiri smjera a Prehrambeni odsjek ima dva smjera. Trajanje studija na svim smjerovima je tri godine, odnosno šest semestara. Napravljeni su novi planovi i programi studiranja, po kojima studenti pohađaju nastavu. Cilj ovog rada je da se izvrši evaluacija potpuno novog načina studiranja na Biotehničkom fakultetu u Bihaću.

2. MATERIJAL I METODE RADA

Izvršena je analiza rezultata prolaznosti na kraju prvog semestra, poslije zadnjeg popravnog ispitnog roka i poređenje sa rezultatima prolaznosti iz prethodne akademske godine (2005/2006). Za evaluaciju su uzeti u obzir rezultati iz predmeta (modula) koje su studenti imali i prošle godine i ove godine. Za Poljoprivredni odsjek su analizirani slijedeći predmeti: Hemija, Botanika i Matematika. Za Prehrambeni odsjek su analizirani slijedeći predmeti: Opšta hemija, Matematika, Biologija, Analitička hemija, Fizika. Vršena su kvantitativna poređenja prolaznosti iz svakog predmeta, što je izraženo procentualno, s obzirom da broj studenata nije isti u ove dvije ogleadne godine. Takođe, izvršena je i kvalitativna analiza na način što je izračunata srednja ocjena položenih ispita po svakom predmetu na oba odsjeka.

3. REZULTATI I DISKUSIJA

Rezultati ovog rada prikazani su tabelarno i grafički a izraženi su u procentima. Rezultati analize prolaznosti za Poljoprivredni odsjek prikazani su u tabeli br. 1.

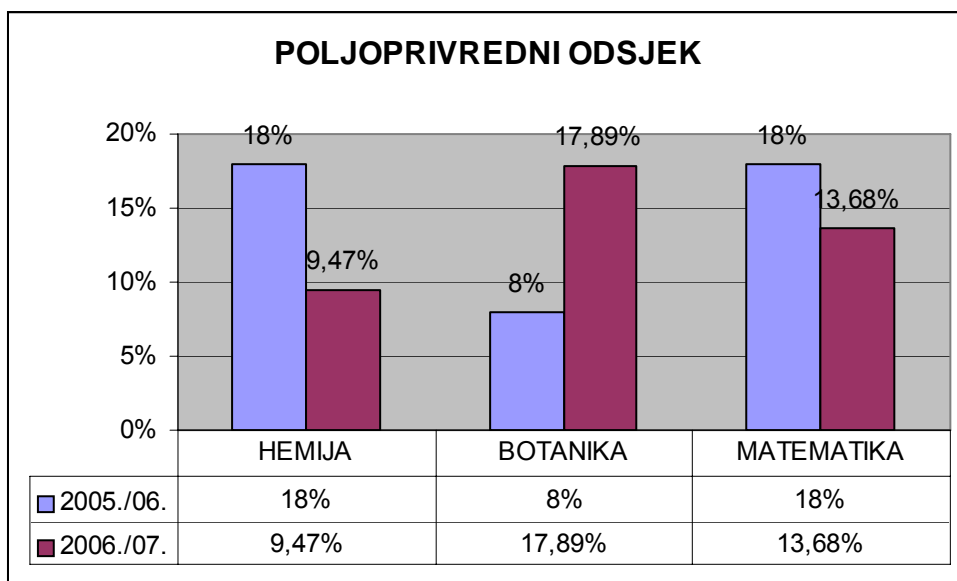

Tabela 1. Prolaznost na Poljoprivrednom odsjeku po starom sistemu studiranja(2005/06) i po Bolonjskom načinu studiranja (2006/07.).

Uvodom u tabelu 1 može se konstatovati da je veći procent prolaznosti iz analiziranih predmeta, bio 2005/2006. godine, odnosno kada su studenti studirali po starom načinu studiranja, i to na predmetima Hemija i Matematika, dok je na predmetu Botanika veći procent prolaznosti po novom načinu studiranja, na što je mogla uticati promjena predmetnog asistenta.

Rezultati analize prolaznosti za Prehrambeni odsjek prikazani su u tabeli br. 2.

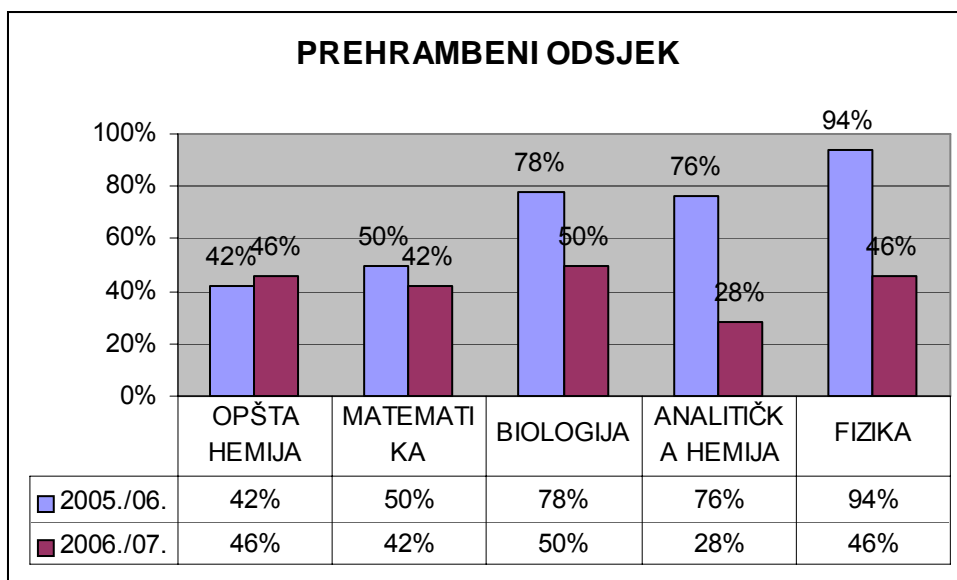

Tabela 2. Prolaznost na Prehrambenom odsjeku po starom sistemu studiranja(2005./06.) i po Bolonjskom načinu studiranja (2006./07.).

Iz tabele 2 vidljivo je da je iz četiri analizirana predmeta veća prolaznost po starom načinu studiranja. Na predmetima: Biologija, Analitička hemija i Fizika ta razlika je značajna, dok je iz predmeta Matematika – neznatna. Samo je iz predmeta Opšta hemija ustanovljena veća prolaznost po novom načinu studiranja u odnosu na stari način.

Rezultati kvalitativne analize prolaznosti na Poljoprivrednom odsjeku prikazani su u tabeli 3.

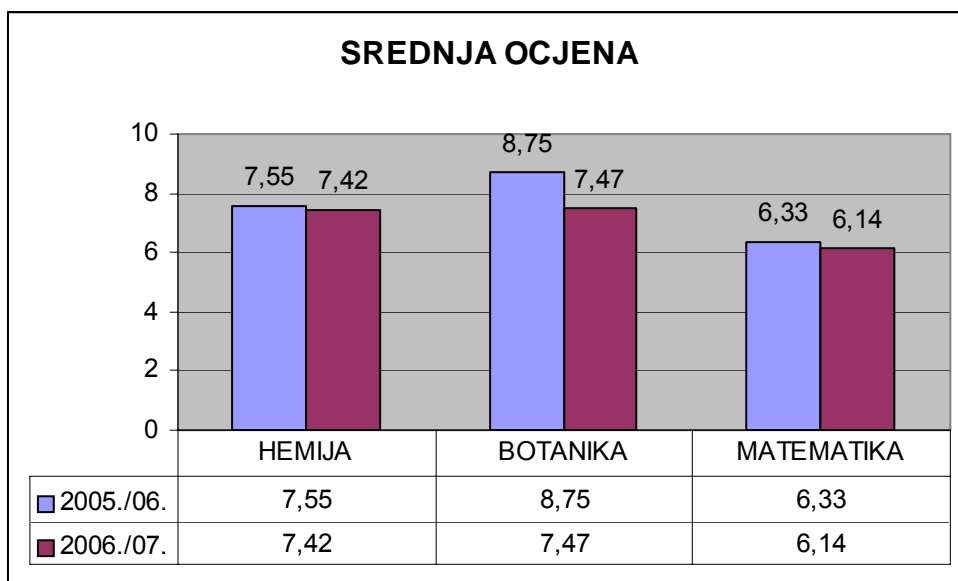

Tabela 3. Srednja ocjena na Poljoprivrednom odsjeku po starom sistemu studiranja (2005./06.) i po Bolonjskom načinu studiranja (2006./07.).

Podaci iz tabele 3 nam pokazuju da je srednja ocjena na posmatranim predmetima Poljoprivrednog odsjeka približno jednaka u obje godine studiranja. Ili neznatno veća po starom načinu studiranja na predmetu Botanika.

Rezultati kvalitativne analize prolaznosti na Prehrambenom odsjeku prikazani su u tabeli 4.

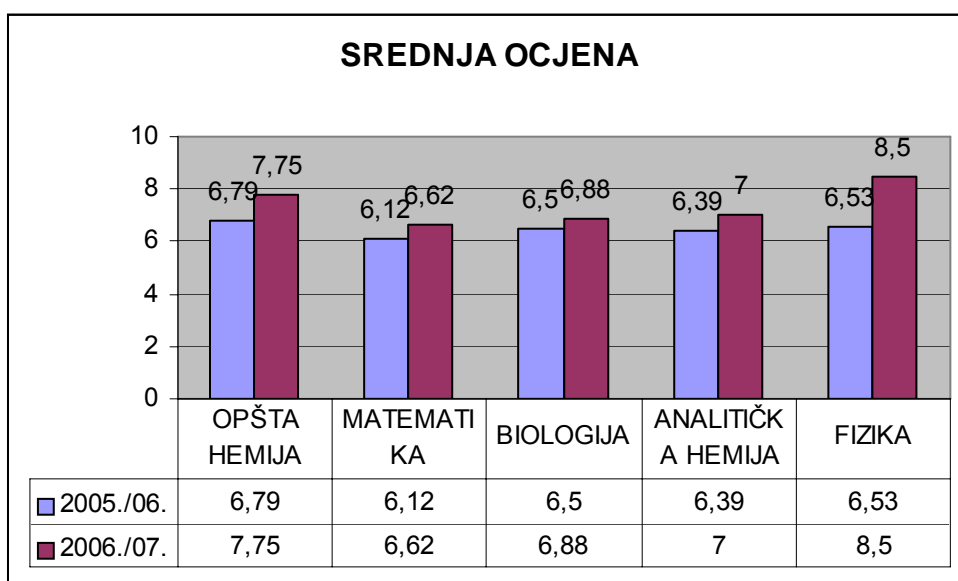

Tabela 4. Srednja ocjena na Prehrambenom odsjeku po starom sistemu studiranja (2005./06.) i po Bolonjskom načinu studiranja (2006./07.).

Uvidom u tabelu 4 može se konstatovati da je na svim predmetima Prehrambenog odsjeka postignuta veća srednja ocjena po novom načinu studiranja u odnosu na stari način.

4. ZAKLJUČAK

Iz svega prethodno iznijetog u ovom radu može se donijeti opšti zaključak da je prolaznost i na Poljoprivrednom i na Prehrambenom odsjeku bila veća po starom načinu studiranja. Razlog tome je vjerovatno veći broj ispitnih rokova koje su studenti imali (5 do 6 rokova u jednoj godini). Razlog tome je i nedovoljna pripremljenost i profesora i studenata na novi način studiranja, po kojem je isključena mogućnost kampanjskog učenja (samo pred ispit), kako su to studenti obično upražnjavali.

Isto tako, na osnovu kvalitativne analize prolaznosti koja je pokazala da je postignuta veća srednja ocjena po novom načinu studiranja, možemo zaključiti da je novi način studiranja bolji za studente koji su redovno učili u toku semestra pa su na taj načina mogli postići bolje rezultate, to jest, veće ocjene.

Dakle po starom, studenti su bili uglavnom pasivni tokom semestra, odnosno pohađanja nastave da bi na kraju u vrijeme ispitnih rokova učili i pripremali po nekoliko ispita istovremeno. Tada je bilo važno položiti što veći broj ispita ali sa nedovoljno vremena da se ispiti sprema kvalitetno. Novi sistem pohađanja nastave i polaganja ispita, omogućuje studentima da već za vrijeme nastave «prikupljaju» bodove i na taj način dobar dio ispita polože prije završne provjere znanja. Bolje raspoređeno vrijeme za učenje i stalna aktivnost omogućuje kvalitetnije studiranje i veću ocjenu na kraju.

5. LITERATURA

- [1] Tanović, Lamija.: Reforma visokog obrazovanja u B i H – Bolonjski proces. (str. 11 –23) U: Hadžibegović, Zalkida i sar. Prilozi za pedagoško – andragošku praksu na univerzitetu, DES, Sarajevo, 2005.
- [2] Budimlić, A., Kovaček, D., Šahinović, R., Vilić, H., Džankić Nejra, Skender Azra.: Prijedlog novog sistema obrazovanja na Biotehničkom fakultetu univerziteta u Bihaću. Zbornik sažetaka III simpozija poljoprivrede, veterinarstva, šumarstva i biotehnologije, Sanski Most, 28. – 30. 09. 2005, (str.114), 2005.
- [3] Hodžić, Aida.:Studij veterinarske medicine u Bolonjskom procesu. Zbornik sažetaka III simpozija poljoprivrede, veterinarstva, šumarstva i biotehnologije, Sanski Most, 28. – 30. 09. 2005, (str.111-112), 2005.
- [4] Univerzitet u Zenici, Izvještaj o samo – evaluaciji, Univerzitet u Zenici, Zenica, 2004.
- [5] Petković, D., Jašarević, S., Plančić, I.: Razvoj sistema upravljanja kvalitetom na Univerzitetu u Zenici kroz prizmu Bolonjskog procesa. Zbornik radova 4. naučno – stručnog skupa sa međunarodnim učešćem «Kvalitet 2005», Fojnica, 09. – 12. 11. 2005.

